

INGRID BERGMAN

UNA ESTRELLA DE HOLLYWOOD AL LICEU

Recordem el pas de l'actriu sueca per Barcelona –entre el desembre del 1954 i el gener del 1955– representant ‘Joana d’Arc a la foguera’ al Teatre del Liceu

TEXT TONI VALL

“**P**ara Antonella. Souvenir de Jeanne”. Signat, Ingrid Bergman. Dedicatòria original sobre una foto promoci-
onal editada pel Gran Teatre del Liceu. Manuscrita en algun moment a Barcelona entre el 21 de desembre del 1954 i el 3 de gener del 1955. Trobada més de setanta anys després, el mes d’abril del 2025. Qui era l’Antonella? Com ha pogut arribar aquesta foto a les meves mans? Impossible detallar-ne el recorregut. Però, sigui com sigui, explica una història. La història de l’estada d’Ingrid Bergman a Barcelona per representar l’espectacle *Joana d’Arc a la foguera*, amb música d’Arthur Honegger, lletra de Paul Claudel i direcció escènica de Roberto Rossellini. Una representació històrica que va portar l’estrella de Hollywood a Barcelona en un moment molt especial de la seva vida, marcada pel seu matrimoni amb Rossellini i el canvi de rumb radical que això va significar a la seva carrera i a la seva vida. Bergman es va convertir en la musa del seu espòs, mestre del neorealisme italià, i plegats van desafiar l’estretíssima moral de l’època. Per què? No només perquè estaven casats quan van iniciar la seva relació sentimental i això va desembocar en no poca indignació des de Hollywood fins al Vaticà, sinó també perquè plegats van emprendre l’aventura de Joana d’Arc, personatge que en si mateix és un torpede directe contra les convencions, els dogmes i les prohibicions.

Bergman ja havia estat Joana d’Arc al cinema al film que Victor Fleming va dirigir el 1948, que justament és l’any en què Bergman va enviar una

TESTIMONIS GRÀFICS

En gran, la foto autografiada d'Ingrid Bergman. A dalt, en petit, la imatge dels artistes participants a l'obra del Liceu. A la dreta, un dels anuncis de l'espectacle que es va fer entre 1954 i 1955 a Barcelona.

ACONTECIMIENTO TEATRAL DE MAXIMA IMPORTANCIA; INCOMPARABLES ARTISTAS INTERPRETANDO LOS BELLISIMOS VERSOS DE CLAUDEL REALZADO POR LA MAJESTUOSA MUSICA DE HONEGGER

NUMEROSA COMPAÑIA LIRICA ACTUANDO CONJUNTAMENTE CON OTRA DE VERSO ENCABEZADA POR

INGRID BERGMAN
Y
CLAUDE ETIENNE

CON LA COLABORACION DEL
ORFEO GRACIENC
DIRIGIDO POR EL MAESTRO
ANTONIO PEREZ SIMÓ

EL CORO INFANTIL
CORAL DEL LICEO FRANCES C. I.
DIRIGIDO POR EL MAESTRO
LUIS MORENO PALLI

Y EL
ESBART VERDAGUER
ORQUESTA
SINFONICA DEL GRAN TEATRO DEL LICEO
DIRECCION ESCENICA:
ROBERTO ROSSELLINI
Y TODOS BAJO LA DIRECCION GENERAL DEL MAESTRO
CESAR DE MENDOZA LASSALLE

INGRID BERGMAN
en
JUANA DE ARCO

FOTOS: ARXIU TONI VALL

carta plena d'entusiasme al cineasta italià que acabava de descobrir. Va quedar-se profundament impressionada pel visionat de *Roma, ciutat oberta* i no va dubtar a enviar una carta a Rossellini oferint-se per treballar amb ell si així ho creia oportú. Dit i fet, l'any següent va esdevenir la protagonista de *Stromboli* i durant el rodatge del film van iniciar la seva relació. "Adulteri", deia la premsa de l'època: paraula gruixuda, acusació implacable. Però no es van arronsar. Tota una aventura personal. Bergman venia de ser una de les estrelles fonamentals del Hollywood dels anys quaranta. Des de *Casablanca* als tres films amb Hitchcock (*Recorda*, *Encadenats* i *Atormentada*) i les tres candidatures consecutives a l'Oscar amb el desitjat premi obtingut per *Llum de gas* l'any 1945. No hi havia ningú com ella, l'actriu sueca que havia marxat de l'Europa infectada pel nazisme –diuen que Goebbels li va oferir en persona protagonitzar films propagandístics del Tercer Reich– per anar a caure al Hollywood de finals dels anys trenta, on la seva arribada va ser fulgurant. La successora de Greta Garbo? Ambdues compartien origen suec i els melodrames els esqueien com guants. Garbo a la Metro –retirada per voluntat pròpia l'any 1940– i Bergman a la Warner, van coronar-se com les autèntiques reines del Hollywood dels grans estudis.

Garbo va ser una autèntica *outsider*, no va voler deure's a res ni a ningú. Quan en va tenir prou, va plegar sense mirar enrere. Bergman, a la seva manera, també. L'enamorament amb Rossellini va ser una batzegada, un oceà remogut que ella va

decidir navegar. El film *Joana d'Arc* li havia proporcionat una de les seves nominacions a l'Oscar i un personatge tan impressionant casava de meravella amb l'esperit combatiu i a contracorrent de l'actriu. Quan Rossellini –amb qui va protagonitzar films com *Stromboli*, *Europa 51* i *Viaggio in Italia*– va voler posar en escena l'obra musical de Honneger i Claudel, ¿qui millor que la seva musa per tornar a interpretar el paper de la camperola del segle XV que ajuda l'exèrcit francès a aixecar-se contra la dominació britànica durant la Guerra dels Cent Anys? Un mite de la cultura francesa que va permetre a Bergman lluir-se també sobre els escenaris que va trepitjar. També el del Gran Teatre del Liceu.

Resulta curiosíssima i molt interessant la reflexió que Bergman va fer de la seva estada a Barcelona, segurament en una entrevista o volum memorialístic, i que recull el blog *Barcelodona*. L'actriu mostra una suma de sensacions ambivalents i paradoxals: "La nostra vida a Barcelona va ser una experiència inoblidable. No va ser exactament el mes més plaent de la meua vida, perquè tot a Espanya comença i acaba tan tard, i al teatre [el Liceu] tot era ple de brutícia i pols. No compreníem què passava amb les bombetes fins que el Roberto les va netejar amb el seu mocador. El meu camerino era preciós, ple de cortines i de tot, però estaven plenes de pols. La porta no tancava. La cambra de bany feia tanta pudor que no podia entrar-hi. Cada dia un home venia i tirava una galleda de desinfectant per la tassa del vàter, però jo deia que hauria estat millor netejar-lo bé amb aigua i sabó. Per empitjorar les coses

vaig contraure una infecció ocular i quan m'aixecava als matins no podia ni tan sols obrir els ulls. Vaig haver d'anar cada dia a la consulta d'un famós oftalmòleg i la nit de l'estrena semblava una òliba, perquè no vaig poder posar-me maquillatge. De totes maneres se suposava que interpretava una santa, una santa morta, a més, així que almenys això estava bé". Déu-n'hi-do. Bergman rememora també les grans dificultats per poder assajar amb certa tranquil·litat a causa de les assistències intermitents dels músics i els membres del cor i del ballet, així com la precarietat tècnica perquè els electricistes no podien estar pendents només del seu muntatge. "El teatre de l'òpera de Barcelona era enorme i s'havia omplert de gom a gom. Al públic sembla que li va agradar. Va demostrar el cor generós que tenia, perquè ens van ovacionar amb entusiasme. Però per a mi va ser una experiència agònica".

Impressiona pensar que seixanta-quatre anys després de la visita d'Ingrid Bergman a un teatre barceloní, va ser la seva filla, Isabella Rossellini, qui va seguir el mateix destí. El març del 2018, la protagonista de *Vellut blau*, *Cor salvatge* i la recent *Conclave* –per la qual va rebre la primera nominació a l'Oscar– va visitar el teatre Akadèmia per presentar l'espectacle *Link Link Circus*. La Isabella tan sols tenia 2 anys quan els seus pares van gaudir i fer gaudir amb la seva primera i única experiència liceïsta. És bonic recordar esdeveniments que han deixat marca. Les ciutats i la seva història també s'expliquen i s'han d'explicar a través de les personalitats –estrelles, reines i plebes– que les han visitat. I d'una foto autografiada que té vida i memòria. ●